
الگوی طراحی شهری مشارکتی در رویکرد شهرسازی کوچک مقیاس

در بافت های فرسوده با تکیه بر تکنیک نقشه اجتماعی**

عاطفه خیراندیش^۱، مریم محمدی^۲*

^۱ کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، پردیس بین الملل فارابی، تهران، ایران
atefeh.kheirandish2@gmail.com

^۲ استادیار گروه شهرسازی، دکترای شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، تهران، ایران
ma_mohammadi@alumin.iust.ac.ir

چکیده

شهرهای امروز به مجموعه ای از اقدامات کوتاه و زود بازده در جهت احیای حیات زندگی شهری نیازمندند. غالباً پروژه‌های بلند مدت و کلان شهری به دلیل صرف هزینه‌های زیاد و زمان طولانی، با موفقیت های چشمگیری مواجه نمی‌شوند زیرا در طول زمان نیازهای شهروندان تغییر می‌کند و همچنین متناسب با شرایط اقتصادی این پروژه‌ها گهگاه با رکود و توقف مواجه می‌شوند. شهرسازی کوچک مقیاس یکی از رویکردهای شهرسازی مشارکتی است که نگاهی خلاقانه و انعطاف پذیر نسبت به مسائل شهری دارد و بدنبال ارائه راه حل‌های ساده، کوتاه مدت، کم هزینه و بعضاً مردمی و مشارکتی برای دغدغه های شهر و شهروندان است. اما نکته حائز اهمیت محل‌های متناسب برای اعمال این شهرسازی نو ظهور است. محل‌های مناسب برای اقدامات کوچک، فضاهایی رها شده، فرسوده و یا از دید پنهان شده در محلات یا فضاهای شهری هستند که در شهرسازی کوچک مقیاس مورد بازنگری قرار می‌گیرند و برای آنان دوباره تصمیم گیری (باز طراحی، احیا، نوسازی و ...) می‌شود. هدف این پژوهش آن است که با استفاده از شهرسازی کوچک مقیاس بتوان پتانسیل ها و فرصت ها را در محلات شناسایی کرد و مشارکت را به زمینه ظهور رساند. روش تحقیق مبتنی بر رویکرد کیفی تحلیلی - توصیفی است به این منظور پژوهشگر برای برقراری ارتباط با مردم از تکنیک مصاحبه و نقشه اجتماعی استفاده کرده است و با استفاده از آنان نقائص و کاستی های محله را شناسایی و همچنین راه حل‌هایی را با استفاده از تکنیک های مشارکتی نام برده شده، به دست آورده است و در رفع کاستی‌ها و ارائه طرح های شهروند مدارتر برای بهبود محلات فرسوده تلاش کرده است. در پایان نتایج نوشتار نشان می‌دهد که شهرسازی کوچک مقیاس فرآیندی مناسب برای تحقق طراحی مشارکتی در محلات، فضاها و بافت های آسیب دیده شهری است.

واژگان کلیدی: طراحی شهری مشارکتی، شهرسازی کوچک مقیاس، روش های مشارکتی، تکنیک نقشه اجتماعی، بافت فرسوده

**این مقاله برگرفته از پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد طراحی شهری با عنوان (تدوین اصول تحقق شهرسازی کوچک مقیاس در محلات شهری باهدف ارتقا مشارکت شهروندی نمونه موردی : محله تسلیحات تهران) در دانشکده ی معماری شهرسازی دانشگاه هنر، در سال ۱۳۹۶ به راهنمایی نویسنده مسئول انجام شده است.

*نویسنده مسئول: ۰۹۳۳۶۹۵۹۹۹۷